

1753 ve 1846 yıllarında Erzurum çarşıları ile esnafını tanıtan

KAĞIZMANLIZÂDELER'İN İKİ VAKFIYESİ

Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU

Kars İlinin güney kesiminde, nefis meyve bahçeleri ve kayatu-
zu ile ünlü olan Kağızman ilçesinin merkezi, 1579 yılına değin, şim-
di «*Toprak-Kal'a*» denilen, ortadaki mahalle idi. 1579 da Osmanlı-
lar, Batı kesiminde, şimdi yıkıntıları kalan, taştan «*Kal'a*»yı yaptı-
lar. Câmi ve bitişigindeki beş-on dükkân, «*Beğler*» denilen ve aşı-
ğda açıklanacağı üzere, dalları günümüze kadar gelen köklü bir
ailenin vakfıdır. Sancakbeyi de, bu Batı kesiminde otururdu. Aynı
1579 yılında, 54 bin kişilik ahalinin altı aylık ve 100 binlik Osmanlı
ordusunun iki aylık imarı ile şenlenen ve eyâlet merkezi yapılan
Kars'a bağlanan Kağızman sancağında, 1578 den önceki Kızılbaş
(Erdebil-Şi'isi) Türkmenlerin ilerigelenleri kaçmıştı. Bunun yeri-
ne, Sünniliğini açığa vuran ve Osmanlı hizmetinde yararlık göste-
ren eski Akkoyunlu beğleri yüzeçikarken, Kağızman ve köyleri ye-
ni yeni şenleniyordu. Bu yüzden 1595 yılından kalma «*Kars Eyâleti
Mufassal Tahrir Defteri*»nde, 41 köyü «*Kuzay*» (Aras solunda) ve
49 köyü «*Güney*» (Aras sağında) adlı iki nahiyeye ayrılmış göste-
rilen «*Livâ-i Kağızman*»da, Kasabaya ait Aras solunda bir çiftlik
(yukarıda sözü geçen Beğler ailesine ait bugünkü Devebüük Çiftliği),
2 «*Zemin*» (büyük tarla-çayır) ile 30 bağ(çe) gösterildiği ve hal-
kının az olduğu belirtildiği halde, köylerinden *Kuzay Nâhiyesi*'nde
25 ve *Güney Nâhiyesi*'nde 30 köyün ahalisiz ve «*hâlî*» (boş) ol-
duğuna işaret edilmiştir (1).

(1) Ankara- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, «*Kuyûd-i Kadîme*» Ar-
şivi, Sayı 16, y. 131-145.

«*Kağızman*» adı, İslâmlıktan önceleri Kars güneyinde Aras boyuna
yerleşen *Kazar/Hazar* Türkleri'nin «*Kalış/Kalız*» boyuna göre anılan,
«*Kalız-van*» bölge adından gelmektedir.

Bütün Doğu-Türkiye'deki bu durum karşısında *Osmanlılar*, «Kızılbaş» *Türkmen* ve «*Oyrat*» (Uygurlu) ahalisi, Azerbaycan ile İran içlerine kaçmış bulunan kasaba ve köylere, «Sünnî» ve güvenilir *Akkoyunlu Türkmenleri* ile, Sivas ve Fırat Batısında öteki yerlerden istekli ahaliyi ve kısmen «Diyarbakir» ve «Van» evâletleri aşiretlerini getirterek, iskân etti. 1604 teki Şah Abbas'ın Kars'ı işgali sırasında, Osmanlı iskânı ile yerleşen halkın birçoğu, yeniden kasaba ve köylerini bırakarak Erzurum ve Van Eyaletine kaçtıysa da, az sonra yerlerine döndüler ve artık, 1604 yazıdan sonra, İran işgali görülmediğinden, Orta-Anadolu ve Akkoyunlu Türkleri, «Za'ım» ve Tımarlı Sipahiler olarak, Serhaddaki Kars Eyâletini şenlendirdiler. Bu arada Kağızmanda da, büyük Zâimler, «*Beğ*» olarak ordu ve idarede vazife aldılar.

Bunlar arasında *Akkoyunlu Beğleri*'nden olduğunu sandığımız bir âile, 350 yıldan beri, Kağızman Sancağı ve merkezinin geniş «Eşraf» ailesi olarak tanınagelmektedir. Bunların kökü, Kanunî Sultan Süleyman'ın, 1534 de *Tebriz* şehrinde getirterek, 1499 da Safîli Şah İsmâil'in büyük kırgınındanberi ıssız kalan *Erzurum* Şehrine yerleştirdiği ve hâlâ «*Tebriz-Ağzı*» ile (2) konuşan *Sünnî Akkoyunlular*'dan gelse gerektir. Bununla beraber, bu büyük ailenin bugün yaşayan torunları arasında, atalarının *Horasan-Türkleri*'nden oldukları ve oradan Kağızman'a göçtükleri yolunda, eski bir rivayet de vardır.

I. Vakfiye de görüldüğü gibi, 1753 yılında Erzurum'da *Kağızmanî* diye tanınan geniş eşraf âilesinin, Kağızman kasabasında kalan büyük kolu, hep «*Beğler*» diye anılmaktadır. Bu geniş âilenin Erzurum şehrindeki koluna, «*Mütevelliler*» veya «*Kağızmanlı-Mütevelliler*» denilmektedir. *II. Vakfiye*'den anlaşıldığı gibi, *Vâkıf*'in Erzurum'da erkek evlâdı kalmamıştır. *Vâkıf Hacı-Ahmed Efendi*'nin kızı, ilk kocası öldükten sonra, aynı kökten gelme Kağızman'daki «*Beğler*» âilesinin en tanınmış kişilerinden *Feyzullah* (Kara-Feyzullah) Beye varmıştır. Hacı-Mehmet Efendi'nin kız torunlarından biri, hâlen Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi Hukuk Profesörü *Dr. Turhan Tâfan YÜCE*'nin dedesinin babası *Tufan Bey*'le, öteki kızı, hâlen İşletme Fakültesi Sekreteri *Nail KAĞIZMANLIOĞLU*'

(2) Bu «*Tebriz-Akkoyunlu Ağzı*»nın en belirli özelliği, şudur: «*Ke*» yerine «*Ç*» ve «*G*» yerine «*C*» sesiyle konuşmak (Türk/Türç, iki/içi, kâtip/çatip; göz/cöz, yiğit/icit, gemi/cemi ve benzerleri gibi).

nu1 dedesinin babası bilindiğine göre, Erzurum'un Söğütlü köyünden *Mehmet Efendi* ile evlenmiştir.

Erzurum'daki *Kağızmanlı Vakıfları*, amacı itibariyle dinî hizmet ve tahsile tahsis edildikleri için, Cumhuriyet döneminde çıkarılan Vakıflar Kanunu ile devletçe zaptedilmiş, bu suretle hukukî deyişi ile «mazbut vakıf» haline gelmiş bulunmaktadır. 93 (1877) Felâketimizden önceleri de, Erzurum'da ve Kağızmandaki aynı eşraf ailesinin iki kolu arasında daimi yakınlık, kız alıp vermeler ve ilişkiler süregelmiştir. Bu yüzden, 1934 sonlarından beri her iki kol da, «YÜCE» soyadını alıp, tescil ettirmişlerdir.

Süretleri ile fotokopilerini sunduğumuz 1753 den kalma *I. Vakfiye* ile 1846 tarihli *II. Vakfiye, Kağızmanlı Beğler'in*, daha çok okumuşlar kolu olan, «*Mütevelliler*»e aittir. Bu koldan, yukarda açıklandığı gibi, Hacı Ahmet Efendinin kızı, 93 Felâketimizden sonra Erzurum'a göçen Kağızmanlı Beğler'den *Tûfan Bey* ile evlenmiştir. Tûfan Beğ'in oğlu *Dede Beğ'dir*. Tûfan Bey'in öteki kardeşi Hasan Ağa, Kağızmanda kalmıştır. Dede Beğ'in, Ali Sabri ve Bahri adlı iki oğlu ve Şefika adlı bir kızı vardı. Tûfan Beğ'in torunu, Dede Beğ'in oğlu *Ali Sabri Beğ*, Erzurum'da, Kars'ta ve Erzincan'da çok uzun yıllar hâkimlik vazifesi görmüştür. Yayınlamakta bulunduğumuz her iki vakfiye, hâkim merhum Ali Sabri Bey'in oğlu Prof. Dr Turhan Tûfan YÜCE'nin elinde bulunmaktadır. Bunları yayım için bize verdiklerinden ötürü, kendilerine teşekkür ederiz.

1939-1941 yıllarında Kars Lisesindeki Hocalığımız sırasında iyi görüştüğümüz «Kağızmanlı Beğler»den «*Hâkim Sabri YÜCE Beğ*», divânî ve siyakat yazılarını bile çok rahatlıkla okurdu. Ne yazık ki, emekli iken 1956 da Erzincan'da rahmete kavuşan bu zâttan, ataları hakkında bilgi edinme fırsatını bulamadık. Erzurum'da ve Kağızman'da bugün bilinenlere göre, *I. Vakfiye'yi* bırakan «*Vâkıf Hâci-Mehmed Efendi*»nin dedesinin kardeşleri, Kağızman'da Za'im olarak «*Beğler*» adıyla yerlerinde kalmış; bu *Vâkıf Hâci-Mehmed Efendi'den* itibaren Erzurum'daki âile koluna «*Mütevelliler*» denilmiştir. Eldeki iki Vakfiyeye göre, Erzurum'daki «*Kağızmanlı-Mütevelliler*» âilesinden gelen okumuş ve Müderris erkekler, şunlardır (yukarıdan aşağıya): 1) *Kağızmanlı Hâci-Mehmed* (1700 yılından önceleri Erzurum'da yerleşmiş), 2) oğlu *Mehmed*, 3) onun oğlu «*Vâkıf Hâci-Mehmed*», 4) onun oğlu *Abdurrahmân*, 5) onun oğlu *Mehmed*, 6) onun oğlu ve erkek evlâdsız (II. Vakfiye'yi bırakan) *Hâci-Ahmed Efendi*.

Kağızmanlı «Beğler»in, *Hâkim Sabri Beğ*'den itibaren atalarının bilinen adları da, şöyledir:

1) *Hâkim Sabri YÜCE Beğ* (kardeşi, Bahri Beğ), 2) atası *Mehmed-Dede Beğ* (kardeşi, Hasan Ağa), 3) atası *Tufan Beğ* (93/1877 Felâketimizden sonra, Erzurum'a göçmüş; kardeşlerinden Kağızman'da kalanlar: Âşık Yusuf Sezaî-Usta ile Hafız Receb Hıfzî'yi koruyan ve 7 Nisan 1918 de Ermenilerin şehid ettiği Cafer Beğ, Süleyman Beğ, Eyup Beğ), 4) atası *Feyzullah Beğ* (1855 ve 1877 Türk-Rus Savaşları'nda kendi «asker»i ve Kağızman'daki «Baruthanesi» ile hizmet etmiş olmakla ünlü), 5) atası *Ali Ağa* (bunun atası, dedesi, dedesinin babası ve dedesinin adlarını bilen kalmamış).

* * *

I. *Vakfiye*, 133 X 227 mm. boyunda filigranlı birincihamur kâğıttan yapılmış 24 yapraklı bir defterin 1b-24b yüzlerine 7 şer satırlık güzel bir nesihle yazılmıştır. Karton ciltli kapağı, siyah deri kaplıdır. *Erzurumlu Hattât İmâmzâde Mehmed*'in eliyle h.1166 (1753) yılında yazılmıştır. Defterin sondan iki yaprağı, boş bırakılmıştır.

II. *Vakfiye*, 120 X 170 mm. boyunda filigranlı birincihamur kâğıttan yapılmış bir defterin, 40 sahifesine 9 ar satır halinde basit bir nesihle yazılmıştır. Hattâtı, «Üsküdâr» pâyeli, «Makhrec» itibarlı *Erzurum Kaadisi Seyyid Mehmed 'İmâdeddin* olup, Receb 1262 (Temmuz 1846) tarihinde yazılmıştır. Baştan 7 ve sondan 3 sahifesi boş bırakılmıştır. Sonradan 41. sahifeye: «Numro 6, fî 6 Şa'bân sene 1321; ve fî 13 Teşrinievvel sene (1)319, *Erzurum Evkaf Cerîdesi* ne kaydedilmiştir» ibareleri yazılıdır.

Her ki Vakfiye'nin değeri, yazıldığı yılların kitabet türkçesini göstermesi, Erzurum'un o yıllardaki çarşılarının adlarını, bu çarşılardaki türlü işçilik yapan ve satışta bulunan esnafın çeşitlerini bildirmesindedir. Bu çarşılardan çoğunun yerlerini, aynı adlar ile bugün buluyorsak da, birtakım çarşılar ve semtler, artık bilinmiyor. XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Erzurum'un iktisadî durumunu araştıracaklara yarar olacağını umduğumuz her iki belgede, gereken yerleri, bildiğimiz denli, () içindeki eklemelerimizle açıkladık. «Tarih Bölümü»müz, bu gibi eski belgeleri yurttaşlar elinde buldukça, fotokopileri ve izahları ile birlikte, yayımlamaya devam edecektir.

I. VAKFİYE

(1b) BİSMİ'LLÂHİ'R-RAHMÂNI'R-RAHÎM

Hamd-i nâmahdûd ve şükr-i nâma'dûd ol Vâcibu'l-Vücûd Hazretleri'ne ki, hil'at-i Âdem-i ketm-i 'ademden vücûda götürüp, sâhib-i 'akl-i selîm (2a) ve mekteb-i tekevvüniyyetde Esmâ'î ta'lîm kılup; câmi-i fezâ'il-i cemîle ve mecma'-i hasâ'il-i hamîde edüp; Melâ'ike-i 'izâmîñ sücûdu ile, a'zâm ve envâ'ı kerâmet ile ikrâm eyledi.

Ve dürer-i salât û selâm-i huçeste nizâm, (2b) ol Merkeze-i Dâ'ire-i Risâlet ve Matla'-ı Seyyâre-i Velâyet (ve) pîşüvây-i 'isâbe-i Evliyâ ve Muktedây-i Cemâ'at-i Asfiyâ EBÛL-KAASIM MUHAMMEDU'L MUSTAFÂ Hazretleri'niñ rûh-i münevver ve kabri mu'attarlarına olsun ki, makaam-ı (3a) mahmuduñ ve livâ-i maksûdun sahibidir, Sall-Allâhu Te'âlâ 'aleyh-i ve -sellem teslîmen kesirâ.

Ve tehiyyât-i firâvân ve teslîmât-i bîpâyân ve cümle-i Âl ve Ek-râm ve Ashâb-i Fihâm üzerlerine ki, herbiri zümre-i Ehl-i İslâm'a sâbık hayrât-i Hassân (3b) ve rehnümây-i Ravda-i Rıdvân olup, sarây-i 'ukbây-i câvidânîde, mânend-i vakf-i mü'ebbed ü mü'eyyed ve riyyâd-i Heşt-Bihîşt'de na'im-i mukîm ile hâlid ve muhalledlerdir, rıdvânü'LLâhu Te'âlâ 'aleyhim ecma'in.

Bu kitâb-i 'anberîn-nıkaab ve bu (4a) sahife-i sıhhat-nısâbın tas-tîr ve imlâsına bâ'is ve bâdî oldur ki, erbâb-i fitnat ve ashâb-i basîret, 'ayn-i i'tibâr ve dîde-i ihtiyâr ile girdişi çarh-i bukalemûna nazar edüp, edvârında selâmet ve etvârında (4b) hayr ü istikâmet görmeyüp; yakînen bildirmişlerdir ki, dünyâ, dâr-i makaam ve medâr-i nizâm değıldir. Na'îmi, zill-i zâ'il ve mukîmi, zayf-i râhil olup; bünyânının inhidâmı, mu'ayyen; ve sükkânının in'idâmı mübeyyen; ikaameti, rihlet-makrûndur. Tâlib ü râgıb-ı (5a) makdûrunu, ol mukîm-i na'îme ve mevcûdunu makam-ı kerîme sarf-edüp, Rûz-i-Mahşer'de ekser-i halk, 'azâb-i elîm ve cezây-i 'azîme mübteâ olduklarında, etdügi hasenât ve işledügi müberrât, sebep-i fevz ü necât ve bâ'is-i neyl-i sa'âdet (5b) ola, befadlü'l-Melikü'l-Mâlik.

Binâ'en 'alâ zâlik, işbu su'adây-i mezbûre silkine sâlik olan ashâb-i sâhibü'l-hayrât ve râgıbü'l-mesûbât, el-muhtas-ı bi-mezîd-i 'inâyet-i el-Melikü'l-A'lâ, EL-HÂCCÜ'L-HAREMEYNÜ'Ş-ŞERÎFEYN MUHAMMED bin Hâcî Muhammed bin Muhammed El-Meşhûr bi-KAĞIZMANI (6a) zâd-A'lâhu tevfikîhi ve ca'lehü't-tevfiku refikîhi; Meclis-i Şer'-i Şerîf ve mahfel-i münif-i râsihü'l-evtâd'a hâzır olup;

kerimesi 'Â'İŞE KHATUN'un mahzarında, hülûs-i niyyet ile bi't-tav'-u's-sâf, şöyle ıkrâr ve i'tirâf edüp:

«— Kühli hidâyet-i Rabbânî ile dîde-i basîretim (6b) mekhûl ve kalbim, sürûr-i nûr-i 'akl ile serîretim pür-nûr olup; hayât-i 'âdiye ile dâr-i dünyâya cümle nüzûl eden müsâfir, ecel hülûlünde herbiri râhil-i dâr-i bevâra firâr; ve ahiret, dâr-i bakaa ve karâr olduğun bilüp. Lebîb ve edîb-i kâmil olanlar, (7a) Yevm-i Mî'adda zahr ü dâd için: «*Ve mâ tukaddimu li-enfûsikûm min hayrin teciduhî 'ind-Allâhi hüve hayren ve a'zam ecren*» Âyet-i-Kerîmesi'ne (aslında bir «îme» fazla) inkıyâden ve imtisâlen etdiklerine binâ'en; ben dahi anların isrine iktidâ'en, hîn-i vefât ü intikâl ve zamân-i (7b) memât ü irtihâlde, nâfi' ve bâkî a'mâl-i 'amel-i dâimü'l-evkaat câri olmak ümid-ilen hemîşe du'â'i fikr-i :

اذا مات ابن آدم انقطع عمله
إلا عن ثلث صدقة جارية وعلم
ينفع به وولد صالح يدعوه

Hadîs-i Şerîfinin mazmûn-i letâfet (8a) ihtirâsile memlû olup; sadaka-i câriyeden murâd, vakf; ve cümleden vakfın nef'i a'amm olduğun, E'imme-i Dîn, rıdvânü'L-lâhı Te'âlâ aleyhim ecma'in, etbâk etdikleri eelden :

Medîne-i Erzurum'un Hâric-i Sûr'unda

Tebrizkapusu semtinde Mehdi 'Abbâs (8b) Türbesi kurbünde, kendü mâlimden, kârgîr binâ ve ihdâs; ve tahsîl-i 'ilm için hayrât eyledüğüm *Altı 'Aded Hucerât* el-müsemmâ bi'l-MUVAFFAKIYYE (Medresesi'ni) ihyâ ve ta'mîr eyledikten sonra; herbir Hücre'ye, şem'-bahâ, ve tadrîse vazîfe; ve Mütevellî'ye ve Nâzır'a ve Ferrâş'a (9a) vazîfeleri için, zikr-i ât(î) emlâk, bi'l-küllîyye vakf-i sahîh ile vakf-olunup, 'alâ haddihi tafsîlen zikr-olunur:

(1) *Erzurum'un Dahil-i Sûr'unda Taşhankapusu'nda*, kendi mâlimden iştirâ ve binâ ve ta'mîr eyledüğüm *iki küt'a*, birbirine muttasıl *zenbilci* (9b) *dükkânı*: İki tarafından *Taşhan* ve bir taraf *Şeyh-Efendi dükkânı*.

(2) Ve yine *bir kıt'a zenbilci dükkânı*: bir taraf, Hâfız dükkânı ve iki taraf Pervîz(z)âde dükkânı ve bir taraf tarîk-ı-âmm.

(3) Ve *Bezestânkapusu*'nda, *bir kemer derzi dükkânı*: bir taraf Hasan-Ağa (10a) dükkânı ve bir taraf Beseztân ve bir taraf tarîk-ı-âmm.

(4) Ve yine *bir kıt'a kemer derzi dükkânı*: bir taraf Beseztân ve bir taraf Ahmed-Efendi dükkânı ve bir taraf tarîk-ı-âmm.

(5) Ve *Bezestânkapusu*'nda, *ma'a dökmece kûşeleri*'le.

(6) Ve *Kuyumcular-Çârşûsu* nda, (10b) *Mîr-Aziz Kûşesi* demekle *ma'rûf mahalde vâkı'*, *bir kıt'a kuyumcu dükkânı* : bir taraf Kilişâ'nın kuyumcu dükkânı ve bir taraf Paşa-Hüseyin dükkânı ve bir taraf Üveys-Efendi dükkânı ve bir taraf tarîk-ı-âmm.

(7) Ve *Cedîd-Çârşu* da, (11a) *bir kıt'a kavukçu dükkânı*: iki taraf Mustafa-Efendi dükkânı ve bir taraf tarîk-ı-âmm ve bir taraf Za'îm-Kavukçu dükkânı.

(8) Ve yine *iki kıt'a kazzâz dükkânı*, birbirine muttasıl: bir taraf Mansûrzâde dükkânı ve bir taraf Küçük-'Alî Ağa dükkânı ve bir taraf (11b) tarîk-ı-âmm.

(9) Ve *Kaşıkcılar-Çârşûsu* nda *vâkı' iki kıt'a bezzâz dükkânı*, birbirine muttasıl: bir taraf Mansûrzâde dükkânı ve iki taraf İbrâhim-Efendi odası ve bir taraf *Kepnânzâde-Câmi'*(i) vakf(ı) ve bir taraf tarîk-ı-âmm.

(10) Ve yine *Kaşıkcılar-Çârşûsu*'nda, *bir kıt'a bakkaal* (12a) *dükkânı* ve *bir kıt'a kaşıkcı dükkânı*, birbirine muttasıl: bir taraf, Küçük-Hâcî Ahmed odası ve iki taraf tarîk.

(11) Ve *Kürkçüler-Çârşûsu*'nda, *İncesokak*'da *vâkı' iki kıt'a kahve dükkânı*, karşı-karşuya: iki tarafları, tarîk ve bir taraf, *Çobanzâde*'nin kürkçü dükkânı ve iki taraf (12b) *Kazzâzzâde*'nin kahve dükkânı.

(12) Ve *Haffâfhâne-Çârşûsu* üstünde *vâkı' iki kıt'a hâffâf dükkânı*: bir taraf Kürkçüler ve bir taraf, tarîk ve bir taraf, tarîk-ı-âmm.

(13) Ve *Haffâfhâne* (13a) *Başı*'nda, *bir kıt'a eskici dükkânı*: bir taraf, *Çalikoğlu* dükkânı ve bir taraf 'Arablar-Mahallesi *Câmi'* (i) vakf(ı) ve bir taraf, tarîk.

(14) Ve karşusunda yine *bir kıt'a eskici dükkânı*: bir taraf, *Gezli* dükkânı ve bir taraf, *Çobanoğlu* kürkçü dükkânı ve bir taraf, (13b) tarîk-ı-âmm.

(15) Ve *'Attârlar-Çârşûsu* üstünde, *bir kıt'a kassâb dükkânı*: üç taraf, tarîk-ı-âmm ve arkası, ipékçi dükkânı.

(16) Ve *Bıçakçılar-Çârşûsu* nda vâkı', *iki kıt'a bıçakçı dükkânı*, birbirine muttasıl: bir tarafı, sarrâc Hâcî-Hasan dükkânı ve bir taraf, (14a) Küçük-Sâlih Ağa'nın Hanı ve bir taraf, tarîk-ı-âmm.

(17) Ve *İç-Meydân*'da, *Lalapaşa-Câmi'i* önünde, *bir kemer kncı dükkânı*: bir taraf, *Pervîzzâde* dükkânı ve bir taraf Câmi'i-i-Şerîf'in haremine (bakar) ve bir taraf, tarîk-ı-âmm.

(18) Ve yine (burada), *bir kıt'a kemer kârgîr kılıcı dükkânı*: bir taraf, *Emîrzâde* (14b) dükkânına ve bir taraf *Medrese*(-i Sul-tâniyye/şimdi, Lalapaşa-Câmii batısında bir hücrenin kapısı var) ve bir taraf, Hâcî-Ahmed dükkânı ve bir taraf, tarîk-ı-âmm.

(19) Ve yine (burada), *bir kıt'a kahveci dükkânı*: bir taraf, *Paçacızâde* berber dükkânı ve bir taraf, çakmakçı dükkânı, iki taraf, tarîk-ı-âmm.

(20) Ve *Sipahî-Çârşûsu* üstünde, *bir kıt'a terzi dükkânı*, kendü (15a) mâlim ile hinâ ve ta'mîr eyledüğüm bir kemer kârgîr dükkânı: bir taraf, Faziletli Şeyh-Efendi dükkânı ve bir taraf, Kul-Mehmed hânesi.

(21) Ve *Emîrşeyhkapusu* önünde, *üç kıt'a 'alafdâr dükkânı*: bir taraf, tarîk ve bir taraf, Ahmed-Çavuş (15b) dükkânı.

(22) Ve *Mahkeme-i-Şerîf* kurbünde vâkı', *bir kıt'a kebabcı dükkânı*: bir taraf, Habîb-Efendi yeğeni Hasan-Ağa dükkânı, iki taraf, tarîk-i-âmm.

(23) Ve *Tebrizkapusu Hârici* nde *Manavlar-Çârşûsu* nda, *bir kıt'a bakkâl dükkânı*: bir tarafı, *Kal'a-Handak*(1) ve bir taraf, Hâcî-'Alî (16a) dükkânı, ve bir tarafı, *Küçük-Hâciahmedzâdeler* dükkânı.

(24) Ve *Musallâ-Kurbü*'nde, *bir kıt'a na'lbend dükkânı*: bir taraf, tarîk-ı-âmm ve üç taraftan, Sarı Hâcî-Dervîş [çizik: hânesi ve bir taraf, Yoğun-Hâcî] dükkânı ve bir taraf, tarîk-i-âmm.

(25) Ve yine *Tebrizkapusu* (16b) *Hârici*'nde, Ca'fer-Efendi vakfı *Debbâğhâne* kurbü'nde, *Taşköprü* önünde vâkı', *dört kıt'a dükkân* ve *bir kıt'a kassâb dükkânı* ma'a *salk* (salh) *hâne*'sile ve *bir kıt'a börekçi dükkânı* ma'a *kebâbcı dükkânı* ve fevkında *iki kıt'a berber dükkânı*: (17a) iki taraf, tarîk-i-âmm ve bir taraf, *Şeyh-İsmâ'il Çelebi* dükkânı ve bir taraf, Vâkıf-i-merkûmuñ kira damı, bi'l-külliyeye birbirlerine muttasıl olmak üzere.

26) *Ve Akpınar-Önü'nde vâkı', bir kıt'a berber dükkânı ve bir kıt'a deve-hâne(hanı), birbirine muttasıl: (17b) bir taraf, kılıcı keferenin hânesi ve iki taraf, tarık-ı-âmm.*

(27) *Ve Gül-Ahmed Çârşusu'nda vâkı', bir kıt'a temürcü dükkânı: iki taraf, Mehemed-Çelebi ahuru ve bir taraf, Hâcî-Muhammed(in) temürcü dükkânı ve bir taraf, tarık-ı-âmm.*

(28) *Ve Gölbaşı'nda vâkı', (18a) bir kıt'a 'attâr dükkânı: bir taraf(ı), merhûm Tezkireci 'Ömer Efendi dükkânı ve bir taraf, İbrâhîm-Efendi dükkânı ve bir taraf, Hâcî-Bekir'iñ börekçi dükkânı.*

(29) *Ve Erzurum-Ovası kurâlarından Tivnik (1960 tan beri resmî adı, «Altunbulak») nâm karye sınuru dâhilinde bir dam içinde bir göz degirman ve bir göz (18b) dink: bir taraf, Iğdasor (1960 tan beri adı, «Arıbahçe») tarîki ve bir taraf, Hâcî-Mûsâ Degirman-(ı) ve bir taraf, Kefere Mezârı (maşatlık) ve bir taraf, karye-i mezkûr sınırına müntehî.*

(30) *Ve yine Erzurum kurâlarından Megmansur (Aşkale-Kandilli Bucağı'nın eski «Meymansur» ve 1960 tan beri, «Başçakmak») nâm karye Sûr'u (Sınuru) önünde vâkı' bir dam içinde, üç göz degirman (19a) ve bir göz dink: bir taraf, harb(ark) ve iki taraf, Degirman-Mer'ası ve bir taraf Çayır ile mahdûd, Serçeme-Suyu üzerinde dâ'ir.*

(31) *Ve yine Lalapaşa-Câmi'i kurbünde, Sipâhî-Çârşusu üstünde vâkı', kendi mâlim ile iştirâ (19b) ve binâ eylediğim bir kıt'a kârgir binâ derzi dükkânı: bir taraf, Laz Hâcî-Hüseyin dükkânı ve bir taraf, Kul Kör-Muhammed hânesi.*

Ve bu hudûdât ile mahdûd ve ma'lûm olan emlâkiñ galle ve icârâtından (her gün için):

(I) (Altı hücreli Muvaffakiyye Medresesi'ndeki) her bir Hücre'ye, iki akça-i 'osmânî;

(II) *Ve Ferrâş'ına (20a) dahi, iki akça-i 'osmânî;*

(III) *Ve Tedrîsliği'ne (dahi), yiğirmi akça-i 'osmânî;*

(IV) *Ve Mütevellî'ye dahi, yiğirmi akça-i 'osmânî;*

(V) *Ve Nâzır'ına dahi, yiğirmi akça-i 'osmânî;*

(VI) *Ve Câbi'sine dahi, yiğirmi akça-i 'osmânî (satır arasına ekleme).*

Ve sulb-i sahîh kerîmemiz 'Â'ÎŞE, *Mütevelliye* olup; ve diğerkerîmemiz ÂMÎNE, *Nazır* olup; ve diğerkerîmemiz KHADÎCE, *Câbî* olup (bu son cümle, eklenmiştir).

Ehî-i mürtazika (20b) *cihâtlarından fazla kalur ise:*

(I) *Hücreler'in Vâkî'* olan ta'mîr ve termîmine, yed-i Mütevelli ile sarf ve harc-olunup; ba'dehu, fazla kalur ise:

(II) *Evlâdlarımız zükûr ve inâsı*, derecede berâber olmak üzere, (21a) *beyinlerinde 'ale's-seviye taksîm oluna.*

Ve ben hayâtda oldukça, *Tedrisliği* ben mutasarrıf olup; ve ben vefât etdikden sonra, neslimizden liyâkatı olana meşruta olup; 'azl ü nasb, Mütevelli-i Vakfe meşrûta.

Ve ben dahi hayâtda (21b) oldukça, rü'yeti ve umûr-i tevliyeyet(e) ben mutasarrıf olup; ve ben(im) vefâtımdan sonra, merkûme 'Â'ÎŞE, Mütevelliye (ve) mutasarrıf olup; ba'dehu evlâd-i evlâdlarımız, batnen ba'de batnin, neslen ba'de neslin, sinnen (22a) kebîr ve erşed, mutasarrıf olup; zük(û)r ve inâsı berâber olmak üzere, ba'dehu 'utekâmız batnen ba'de batnin *Erzurum'da* sâkin olmak üzere; ba'dehu, *Müderri*s olan kimesne Mütevelli olup; ehl-i vezâifin vazîfesin edâ etdikten sonra, bakî kalan (22b) fazlayı, izn-i Şer'-i-Şerîf ile, cem'-edüp, müsakkatâtdan iştirâ edüp, gallsin, ehl-i vezâ'ife vermek şartile, *Şerâit-i Vakfı'nı*, vech-i muharrer ve meşrûh üzere itmâm ve nemet-i istihkâm eyledikde, Mütevelliye-i (23a) merkûme ile nizâ'; ve Mütevelliye-i mezbûre dahi teslim-i mütevelliye bulunduktan sonra; İmâmeynü'l-hümâmevn *İmâm Ebû-Yûsuf* ve *İmâm Muhammed*, 'aleyhümâ rahmetü'Llâhül'-Melikü's-Samed Hazretlerinin mezheb-i reşîdlerinde vakf-i (23b) lâzım olur deyü redd-ile, imtinâ' ile, i'lây-i kitâb ile Mevki'-i Hâkim-i fazilet-me'âb huz(û)rlarında murâfa'a olduklarında; Hâkim-i Müşârün-ileyh, tarafeyn edillesine vâkîf ve 'âlim olduğuna binâ'en nizâ'-ı kesîreden sonra, cânib-i vakf evlâ (24a) ve ihtiyâr ile, sâbıku'z-zikr: *dükkânların ve degirmanların ve dinklerin vakfiyyeti'* ne, hükm-i Hâkim ilhâk etmek ile, vakfiyyeti bu derecede sahîh ve lâzım oldu ki, nakz u nakzına mecâl ve tağyîr ü tebdiline imkân (24b), 'adîmü'l-ihimâl oldu. «*Femen beddelehu ba'demâ semî'ahu feiennemâ ismühü 'ale'l-lezîne yübeddelûnehu inn-Allâhe semî'un 'alîmün.*» Ve ecre'l-vâkîf 'ale'Llâhi'l-Kerîm.

Sevedehu El-Fakîr ilâ rahmetihi Rabbü'l-Kadîr, *Muhammed el-Erzurumî* el-müştehir bi-*İmâmzâde*. Fî Seneti 1166 (1753).

ومکت تکونین اسماء

تعلیم قلوب جامع فضائل

جمیله وجمع خصائل جمیده

ایلدب ملاءنکه عظامک

سجودی ایله اعظام و انواع

گرامت ایله اکرام ایلدی و درر

صلوة و سلام و حجة نظام

I. Vakfiye'nin Fotokopileri

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمدنا حمد و دوشکر نامع و د

اول و اجبالوجورد حضرت تیرینه

خلعتادی کتم عدمدن وجود

کتور و ب صابح عقل سلیم

محمودك ولو، مقصودك
صاحبيد رصلي الله تعلى عليه
وسلم تسليمات كثير او تحيات
فراوان وستيمات بي بايان
وجمله ال واکرام واصحاب خاتم
اوزر لرينه کي هر برى زمرة اهل
اسلامه سابق خيرات حسان

اول مرکزہ دائرہ رسالت
ومطلع سنيارہ ولايت
پيشواى عصا بہ اوليا و
مقتداى جماعت اصفيا
الواف اسم مجل المصطفى
حضرت لرينك روح منور و
قبر معظم لرينه اولسون ك مقام

صحیفه صحت نصائبك

لتطير واملأ سنه باعث

وبادی اولدر که ارباب فطنت

واصحاب بصیرت عین

اعتبار و دیدة اختیار ایله کردتر ^{دیگر}

دو زجر بخ بوقلمونه نظر ایدوب

ادوارنده سله مت واطورنده

ورهنمای روضه رضوان اولوب

اسرای عقیبا یجا و یایینده

مانند وقف مویده و مویده و ریاض

هشت هشتده یغیه مقیم ایله

حان لاد و محلا لر در رضوان

الله تعالی علیهم اجمعین

کتاب عنبرین نقاب و بو

مقدورنی اوله مقیم بغیمه

و موجودنی مقام کریمه صخره

ایله رب روز محشرده اکر

خلقه عنایه الیم و جزای عظیمه

مبتلا اولد قلزنده اندو که حسنات

واشلد و کی مبترات سبب فوز و

نجات و باعث نیل سما دت

خبر و استفاست کور میوب

یقینا بلمشلدرد که دینا دار مقام

و مدار نظا مرد کلد رفیعی ظل

زائل و مقیمی ضیف راحل اولوب

بین اننک نهدا می معین

وسکاننک انعدا می مبتین فامست

رهلت مقروند و طالب و راغب

زاد الله توفيقه وجعله التوفيق

رفيقه مجلس شرع شريف ومختل

مينف راسخ الاوتاده حاضرا ولوب

كريمه سى عايشه خاتونك محضرنده

خلوص نيتايله بالظوع الضاف

شويله اقرا واعزافا يدوب

كل هدايت رباني ايله دين بصيرتم

اوله بفضل الملك لاناك بنا،

على ذلك اشبوسع اى زورده

سلكنه سالناك ولانا اصحاب

صاحب الخبرات وراغب الثوبات

المنخص بزبدنايت الملك الاعلى

الحاج الحرميين الشريفين محمد بن

حاجي محمد بن محمد المشتهر بقباغ زمانى

یوم میعاد دزد زخورداد بچون
وَمَا تَقْتَدُ مَوْلَا نَفْسٍ كُفْرًا
مِنْ خَيْرٍ تَحْتَدُ وَهِيَ كَدَّ اللَّهُ هُوَ
خَيْرًا وَأَعْظَمَ جَوَائِزَ كَرِيمَةً
انقیاداً وامتثالاً لایتنده کلرینه
بنایین دخی انلرک انثرنا اقتناک
حییر و فایق و انتفال و زمان

مکحول و قیسم سرور نور عقل ایله
سیرتم بهر نور او بوحیات
عکادیه ایله دارد نیایه جمله نزول
ایدهن مسافر اجل حلولند هر هر
داخلد اربوارة فرار و آخرت
دار بقسا و قراد اولدوغین بلوب
لیب عاقل و ادیب کامل اولندر

احتراسیہ ملہ مملو اولوب صدقہ
جاری دن مرد و وقف و جملہ دن
وقفک نفعی عم اولد و غین ائمتہ
دین رضوان الله تعالی علیہم
اجمعین اطیبا قاند کلری جلدن
مدینہ ارض و ملک خارج سونده
تبریز قیوسی ہمتند مہدی عباس

مہمت و ارتکال نہ نافع و باقی
اعمال عمل د اثر الاوقات جاری
اولوق میدایلین ہمیشہ دعاء فکر
اذا مات ابن آدم انقطع عمله
الا عن ثلث صدقہ جاریہ و علم
ینتفع به و ولد صالح یدعوه
حدیث شریفک و مضمونک لطفانہ

وظیفه لری ایچون ذکرات املاک
بالکلیه وقف صحیح ایله
وقف اولنوب علی حده تفضیل
ذکر اولنور ارض رومک داخل سور
طاشخان قیوسند. کندلی مالذ
اش تراویت اولف بیر ایلد و ک
ایکی قطعه بیر برینه متصل زنجلی

تر به سی قریبند. کند و مالذ
کار کربنا واحداث و تحصیل
علم ایچون خیرات ایلد و کمر التی
عدد حجرات مسی بالموفقیته
احیا و تعمیر ایلد کدن صکره
هر بر حجره شمع بها و تد ریس
وظیفه و متولیه و ناظر و قرانه

دکافی و برطرف بدستان

و برطرف طریق عام و سینه

برقطعه کمر درزی دکافی برطرف

بدستان و برطرف احمدافند

دکافی و برطرف طریق عام و

بدستان قیوسند مع دوکمه

کوشه لریله و قویجیبلر جرشوسنده

دکافی یکی طرفند ز طاشخات

و برطرف شیخ افندی دکافی

و سینه برقطعه زنبلی دکافی برطرف

حافظ دکافی و ایکی طرف

بروزاده دکافی و برطرف طرفیت

عام و بدستان قیوسند برکمر

درزی دکافی برطرف حسن انا

برقطعه قاوچی د کانی یکی طرف

مصطفی افندی د کانی و بر طرف

طریق عام و بر طرف ز عیم قاوچی

د کانی وینه ایکی قطعه قزاز

د کانی بر برینه متصل بر طرف

منصورزاد د کانی و بر طرف

کوچک علی اغا د کانی و بر طرف

میر عزیز کوشه سی د یکله معلوم

محل د واقع برقطعه قویچی کانی

بر طرف کلیساند

قویچی د کانی و بر طرف پاشا

حسین د کانی و بر طرف اویر

افندی د کانی و بر طرف

طریق عام و جدید جیشو د د

دکانی و بر قطعه قاشقی دکانی برزینه

متصل بر طرف کوچک حاجی احمد

اوطه سی و ایکی طرف طریق و کور کجیل

چمنوسندلا انچه صوققد و واقع

ایکی قطعه قهوه دکانی فرشتوشو

ایکی طرف لری طریق و بر طرف چوبان

زاد دنگ کورکی دکانی و ایکی طرف

طریق عام و قاشقی لچر شوسند

واقع ایکی قطعه نازدانی کانی برزینه

متصل بر طرف منصور زاد دکانی

و ایکی طرف ارایسلافندی اوطه

و بر طرف کنان زاد جامع وقف

و بر طرف طریق عام و رینه قاشقی

چمنوسند و بر قطعه بقال

باشند به برقطعه اسپکی در کانی

بطرف چالوق و غل در کانی

و برطرف عر بلر محله سی جامع وقف

و برطرف طریق و قرشوسند

ینه برقطعه اسپکی در کانی برطرف

کزی در کانی و برطرف چو بان

اوغلی کو ربکی در کانی و برطرف

قزاز زاده نیک قهوه در کانی و خفانه

چرشوشی و ستند در واقع ایکی

قطعه خفاف در کانی برطرف

کو ربکی لر و برطرف طریوت

و برطرف عثمان اغا در کانی و برطرف

تکمه اوغلی در کانی و برطرف

طریوت بی عام و خفاف خانه

کو جک صالح اغانک خانک

و بر طرف طریق عام و ایچمیداند

لالا باشا جامعی او کند بر کم قلمچی

دکانی بر طرف پرویززاده، دکانی

و بر طرف جامع شریفک حمنه و

طرف طریق عام وینه بر قطعه

کمر کار کبر قلمچی کانی بر طرف میز زاده

طریق عام و عظام جرم شوسه

ایستند بر قطعه قصا بد کانی

اوج طرف طریق عام و ارقه

ایچی دکانی و عیاقچی جرم شوسه

واقع ایکی قطعه بجایقی دکانی

بر برینه متصل بر طرف سبج خانک

حسن دکانی و بر طرف

مالم ایله بنا و تعمیر ایله و کم بر کمس

کا د کیرد کانی بر طرف

فضیلانی شیخ افندی د کانی

و بر طرف قول مختار خانه سی

ط و امیر شیخ قیوسی او کندی

اوج قطعه علفدار د کانی بر طرف

طریق و بر طرف احمد چا ویش

د کانه و بر طرف مدد رسه و بر طرف

حاجی احمد د کانی و بر طرف

طریق عام وینه بر قطعه قهوج

د کانی بر طرف بحاجی زاده بر

د کانی و بر طرف جعفری کانی ایلی

طرف طریق عام و سپاهی چو شوری

اوستند بر قطع ترزی د کانی کند و

د کانی و محکله شریف قربند و واقع

بر قطعه کبابچی د کانی بر طرف

حبيب افندی یکی حاجی حسنانا

د کانی یکی طرف طریق عام و تبریز

قبوسی خارجند د منا و لور چر بنویند

بر قطعه بقال د کانی بر طرف

قلعه خندق و بر طرف حاجی علی

د کانی و بر طرف کو جک حاجی احمد

زاد د نورد کانی و مصلی قربند و بر

قطعه نعلند د کانی بر طرف

طریق عام و اوج طرف د دت

صاری حاجی د رویش لانه سی

~~و بر طرف بوغند حاجی کانی و بر~~

طرف طریق عام و بینه تبریز قبوسی

ایکی طرف طریوت عام و بر طرف

شیخ اسمعیل جبلی دکانی و بر طرف

واقف مرقومان کیر اطامی بالکلیه

بربرینه متصل اولوق اوزره

واق بیکارا و کند و واقع بر قطعه

بورجی دکانی و بر قطعه بر برد کانی

و بر قطعه دو و خابری برینه متصل

خارجند و جمع افندی و قفوی

طبایع خانه قوبند و طاش کو بری

او کند و واقع درت قطعه بقال

دکانی و بر قطعه قصاب دکانی

مع صلیقانه سینه و بر قطعه

بورجی دکانی مع کبابچی دکانی

و فوفنده ایکی قطعه بر برد کانی

برقطعه عطارد کانی برطرف

مرحوم زندگى عمر افندی کانی

و برطرف ابراهیم فندی کانی

و برطرف حاجی بکر بکر بکر بکر کانی

و ارض و ام و اسی قرالزند تینونک

نام قریه سنوری داخلته واقع

بطایف ایچند بر کوزد کرمان و بر کوز

برطرف قیلبی کفر نك

خانه سی و ایکی طرف طریق عام

و کل احمد چار شوشنده واقع بر

قطعه تیمور حیدر کانی ایکی طرف

محمد حبیبی اخوری و بر طرف

حاجی محمد تیمور حیدر کانی و بر طرف

طریق عام و کول باشنده واقع

ویر کو ز دینک بر طرف خرف
وایکی طرف دکر من مرعی سی
و بر طرف چایر ایله محدود
س چمه صوی اوز ز ندر دایر
وینه لایلا پاش بلبع قرینده
سپاهی چر شوسی و ستنده
واقع کندی مالر ایله اشرا

دینک بر طرف اغذا سور طرف یغی
و بر طرف حاجی موسی دکر من
و بر طرف کهنه مزاری و بر طرف
قرینه مذکور سنورینه منتهی
وینه ارض روم قرالردن مکنصود
نام قرینه سورای اوکند و واقع
برطام ایچنده اوج کوز دکر من

دخی ایکی ایچقه عثمانی و تدریس لکنه

یصری ایچقه عثمانی و متولیه

دخی بکری ایچقه عثمانی و ناطرینه

و بیایسته دخی بکری ایچقه عثمانی

بکری ایچقه عثمانی و صلب

صحیح کبرییه مزعایسته

متولیه اولوب و دیگر کبرییه

امنه ناظر اولوب اهل مرتزقه

دخی بکری ایچقه عثمانی و تدریس لکنه

و بن ایلیدیم بر قطعه کار کرنا

ددری دکانی بر طرف لاجاجی

حسین دکانی و بر طرف

قول کو ریحلخانه سی و بوحد و رآ

ایله محدود و معلوم اولان

املا کیک غله و ایجا رانندز

هر بر حجریه ایکی ایچقه عثمانی و تدریس لکنه

بينارندن على التسويه تقسيم اولنه

و بن حيسانده اولد بيقه ندر بيلك

بن متصرف اولوب و بن وفات

انلكد نضكده نسله بن دوت

لياقتى اولاننه مشر و وطه

اولوب عزل و نضب متوك

وقفه مشر و طه و بن دخى حيانده

جهانلرندن فضله قالو ايبه

حجر لريك واقع اولان تعمير و

تريمينه دكلكنك و دكركمانلك

تعمير و تريمينه يد متولى ايله

صرف و خرج اولنوب بعن فضله

قالورا ايسه اولاد لر يمن ذكور و

انانى درجه ده برابر اولمق اوزره

کبر و ارشد متصرف اولوب

ذکر و انانی برابر اولوق اوزده بعد

عتقا من بطننا بعد بطن ارض روتم

ساکن اولوق اوزده بعد مدر

اولان کمنه متولی اولوب

اهل و طایفک وظیفه سوز

ارالندکن صکره باقی قلز

اولدجه رویتی و امور تولیت

من متصرف اولوب و بر

و فاندن صکره مرقومه

حایشه متولیه متصرف

اولوب بعد اولاد اولاد اولاد

لریمز بطننا بعد بطن بعد بطن

نسلا بعد نسلا بعد نسلا نسلا

مرفوعه ايله نزاع و متوليته

مربورده رحى تسليم متوليته

بولند قد نضه كره امامين

الهما مين امام ابو يوسف

وامام محمد عليهما رحمة الله

الملك الصمد حضرت تلوينيك

مدهب و شيدلوزنده وقف

فضله اذن شمع شريف اياه

جمع ايدوب متقف اتدن

اشترى ايدوب غله سن

اهل و ظايفه و برماك

شش طيله شش ايطه و قفنى وجه

محر و مشروح اوزده انعام و غط

استخكا و ابلدكن متوليه

واختیار ایله سابق الذکر

دکانلریک و دکر مائلریک

و دینکلریک و قنیتنه حکم حکم

الحاق اتملک ایله و قنیت

بودرجه ده صحیح و لازم

اولدیکه نقض و یقیننه نجا

و تعبر و تبدیلنه امکان

لازم اوووردوردر ایله امتناع

ایله اعلای کتایا ایله موقع

حاکم فضیلت ماب حضرتلوند

مراغه اولدقلرند حکم مشارا ایله

طرفین ادله سنه واقف و عالم

اولدو و عینه بنای نزاع کثیر

د نقض که جانب وقف اول

عديم الاحتمال اولدى
 فمن بدله بعد ما سمعه فانما
 ائمه على الذين يبذلونه ان الله
 سميع عليهم واجرا لواقف
 على الله الكذير ه

— 24 —

سوده الفقير الى رحمتك بقدر محمد ه
 ولا أرض دوى لثمنها ما فرادى في سنة ١١٦٦ هـ

يدور ١١٦٦ هـ
 ورناف جرب سنه في بدله

II. VAKFİYE

(s. 1) BİSMİ'LLAHİ'R-RAHMÂNİ'R-RAHİM ve Bihi Nesta'in

(Bundan sonraki «Mukaddime», s. 1-6 ortasına değin, *I. Vakfiye'nin* 5b sahifesinin ilk satırına gelince, yazılanların aynı olduğundan, alınmadı).

(s. 6) Binâ'en 'alâ-zâlik, işbu su'adây-i mezbûre silkine sâlik olan ashâb-i sâhibü'l-hayrât ve râğibü'l-mesûbât el-muhtassı bimezidi 'inayet-i El-Melikü'l-A'lâ AHMED BİN MUHAMMED (s. 7) BİN 'ABDURRAHMÂN El-Müştehir bi-KAĞIZMANÎZÂDE zâd-Allâhu tevfîkihi, Meclis-i Şer'î Şerîf ve mahfel-i münîf-i râshihü'l-evtâda hâzır olup; kerîmesi 'Â'İŞE-HATUN'un mahzarında, hulûs-i niyyet ile, bi't-tav'u's-sâf, şöyle ikrâr ve i'tirâf edüp:

«—Kühl-i hidâyet-i Rabbânî ile, dîde-i basîretim mekhûl ve kalbim sürûr-i nûr-i 'akl ile serîretim (s. 8) pür-nûr olup; hayât-i 'âdiye ile dâr-i dünyâya cümle nüzûl eden müsâfir, ecel hülûlünde herbiri, râhil-i dâr-i bevâra firâr; ve âhîret, dâr-i hakâ ve karâr olduğun bilüp. Lebib-i 'âkil ve edîb-i kâmil olanlar, Yevm-i Mî'ad'da zahr ü dâd için: «*Ve mâ tukaddimu li-enfûsiküm min hayrin tecidühü 'ind-Allâhi hüve hayren ve a'zama ecnen*» Âyet-i-Kerîmesi'ne inkiyâden, (s. 9) ve imtisâlen etdiklerine binâ'en, ben dahi onların isrine iktidâen, hîn-i vefât ü intikâl ve zamân-i memât ü irtihâlde nâfi' ve bâkî a'mâl-i 'amel-i dâ'imü'l-evkât cârî olmak ümid-ilen, hemîşe du'ây-i fikr-i

اذا مات ابن آدم انقطع عمله

إلا عن ثلث صدقة جارية وعلم

ينفع به وولد صالح يدعوله

Hadîs-i-Şerîfi (ni)n mazmûn-i letâfet ihtirâsile (s. 10) memlû olup; sadaka-ı carîye den murâd, vakf; ve cümle vakfın nef'i a'amm olduğun E'imme-i-Dîn rıdvân-u'Llâhi Te'âlâ 'aleyhim ecma'in, etbâk eyledikleri ecluden:

(a) *Erzurum'un Khâric-i-Sûr'unda, Tebrizkapsu* kurbünde sâkin olduğum hânenin karşusunda, kendi mâlimden, hacer ve habla müceddeden (s. 11) ta'mîr eylediğim *Ağaçköprü'nün*;

(b) Ve yine *Tebrizkapsu Meydâni*nda vâki' *Musalla'nın* ta'mîr ve termîmi;

(c) Ve *Savukçermik* (1960 tan beri resmen adı, «Soğucak») karyesinde, kadîmden cereyân eyleyen *İki Lüle Mâ-i-Tağ* ve *İki Kıt'a Kademgâh* (ayakyolu), mürûr-i ezmân ile harâb ve mâ'i munktati' ve suyolları harâb olmuş iken; menba'ından mecrâsına (s. 12) kadar, müceddeden kendi mâlimden ta'mîr ve termîm ve icrâ eylediğim *İki Lüle Mâ-i tâhir'in* ıktızâ eyleyen ta'mîri ve suyolcusunuñ ücreti için;

(ç) Ve beher sene, *altı kıyye rûgan-i şem'aden, bir 'aded be-rât-mumu* dökülüp, *Gürcü-Mehmed Paşa Câmi'i*-i Şerîfinde fürûzân olmak için;

(d) Ve beher sene, *'İyd-i-Adhâ'da Bir Re's Ganem* iştirâ ve zebh ve fukarâya (s. 13) infâk olunmak için;

(e) Ve beher sene, eyyâm-i mu'tâd'da *Altı Kıyye 'Asel ve Altı Kıyye Rûgan-i-Sâde* ve kifâyet mıkdarı *Dakik-i-Khas'dan Helvâ* tabh ve fukarâya infâk için;

(f) Ve *Mâ-i Mezbûr'un Suyolcusu*nuñ *Vazifesi* için;

(g) Ve *Vakf-i Mezbûr'un Mütevellîsi'ne* ve *Nâzırı'na* ve *Câbi-si'ne* ve *Kâtibi'ne* tahsîs kılınan *Vazîfeleri* için;

Zikr-i âtî emlâ(ki), bi'l-küllîyye vakf-i sahîh ile vakf(s. 14) ve habs-eyledim ki, 'alâ-haddihi ,tafsîlen zikr-olunur:

(1) *Erzurum'un Suru Khârici'nde Temürayak-Mahallebaşı*nda vâki' *Çeper'in* dâhilinde, biribirine muttasıl iki kıt'a *Kireçhaneler'*imiz ki, yüz igir(mi) arşun tûlü ve otuzyedi arşun 'arzı müstemil 'arz ile; bir tarafı, *Meyhaneci Avadis Zimmî hânesi* ve bir tarafı, *Tabya* ve bir tara(fi), *Khandek* ve bir tarafı, *Pasın-Tariki*. (s. 15).

(2) Ve yine *Mahallebaşı'nda Nısıf-Sâbûnhâne* ki, nısf-i âheri, ceddîm *Kagızmanîzâde El-Hâc Muhammed Efendi* evkâfı muzâfâtından; bir tarafı, *Cennetzâde Sâbûnhânesi*.

(3) Ve yine *Mahallebaşı'nda*, biribirine muttasıl bir kıt'a *'Alafdâr dükkânı* ve bir kıt'a *Na'lbend dükkânı*; bir tarafı, *Zorlu-*

zade Na'lbend dükkânı ve bir tarafı, vakfî furun ve iki tarafı, tarîk-i'âmm.

(4) Ve yine Mahallebaşı'nda, (s. 16) bir Na'lbend dükkânı ki, bir tarafı Kağız(ma)nlı vakf(1) dükkân ve bir tarafı Zorluzâde'nin 'alafdâr dükkânı ve bir tarafı, tarîk-i'âmm.

(5) Ve Nâzik-Çârşûsu'nda, bir kıt'a eskici (eskici) dükkânı ki, bir tarafı, Dabbâkoğlu-Khanı ve bir tarafı, Kavak-Çevürmesi'nin vakfı dükkân.

(6) Ve yine Nâzik-Çârşûsu'nda, bir kıt'a dükkân ki, bir tarafı Penbeci (Pamukçu)zâde dükkânı ve bir tarafı, Ova-Karyeli dükkânı.

(7) Ve yine Nâzik-Çârşûsu'nda, bir kıt'a dükkân (s. 17) ve derûnunda bir kıt'a oda ki, bir tarafı, Gez-Mahallesi İmâmı Ahmed Efendi dükkânı ve bir tarafı, Mutızâde Şerif Ağa dükkânı.

(8) Ve yine Nâzik -Çârşûsu'nda, bir kıt'a m(û)tâf dükkânı ve derûnunda, biribirinin içinde iki dam ki, bir tarafı, Tortumlu 'Osmân Ağa berber dükkânı ve bir tarafı, Mansûroğlu Vakfı dükkân.

(9) Ve Tebrizkapusu'nda, Taşköprü ittisâlinde (s. 18) bir kıt'a hatab-damı ki, bir tarafı, Köprü ve bir tarafı, tarîk-i'âmm.

(10) Ve yine Tebrizkapusu'nda, Sâbûncular sırasında, biribirine muttasıl iki kıt'a dükkân ki, bir tarafı, 'Ömer Efendizâde 'Alî Efendi dükkânı ve bir tarafı, Hâcı Khalîl Ağa dükkânı.

(11) Ve yine Tebrizkapusu'nda, Musallâ karşusunda, bir kıt'a kahvehâne ki, bir tarafı Mutî Ağazâde El-Hâc Hüseyin Ağa'nın berber dükkânı ve bir tarafı, Hâcı-Ahmed'in oğulları'nın (s. 19) 'alafdâr dükkânı.

(12) Ve yine Tebrizkapusu'nda, Sâbûncular sırasında, bir kıt'a 'attâr dükkânı ki, iki tarafdân El-Hâc Khalîl Ağa dükkânları.

(13) Ve yine Tebrizkapusu'nda, Çarıkçılar sırasında, (bir kıt'a) dükkân ki, bir tarafı, Kağızmanlı Vakfı dükkân ve bir tarafı, Ca'fer Efendizâde Ahmed Beg'i'n dükkânı.

(14) Ve yine Tebrizkapusu'nda, Namruvanî (Narmanlı) Câmi-i-Şerîfi karşusunda, bir bâb çitçi damı ki, iki tarafı Dabbâğ 'Alî Usta (s. 20) hânesi ve iki tarafı, tarîk-i'âmm.

(15) Ve yine *Erzurum*'un *Dâhil-i Sûr* unda, *Ayaspaşa*(da) nısf dükkân ki, nısf-ı âheri *Kağızmanlı Evkafı* ndan, bir tarafı (1), *Hacı-Ömer Ağazâde 'Ömer Ağa dükkânı* ve bir taraf, *tarîk-ı-âmm.*

(16) Ve *Sipâhî-Çârşûsu*'nda, nısf dükkân ki, nısf-i âheri *Kağızmanlı Evkafı* ndan, bir tarafı, *Kırmacızâde Vakfı*(1) dükkân ve bir tarafı, (*Bo(ra)zancızâde Ll-Hâc Hüseyin Ağa* (s. 21) dükkânı.

(17) Ve *İç-Meydân*'da, birbirlerine muttasıl *iki kepenk mücellid dükkânları*, ki iki tarafları *Hacı 'Ömer Ağa dükkânları.*

(18) Ve *Çârşû-Bacası* kurbünde, *bir kıt'a kundakçı dükkânı* ki, bir taraf, *Müddeliczâde vakıf dükkânı* ve iki taraf, *tarîk-ı-âmm.*

(19) Ve *Böyük-Khaffâfhâne*'de, bir kıt'a *haffâf dükkânı* ki, bir taraf, *Kadî-Hâfızzâde dükkânı*, ve bir taraf, *Cennetzâde* (s. 22) dükkânı.

(20) Ve yine *Kebîr-Khaffâfhâne*'de, *bir kıt'a haffâf dükkânı* ki, bir taraf, *Kadanazâde dükkânı* ve birtaraf, *Telli-Hârezâde dükkânı.*

(21) Ve yine *Böyük-Khaffâfhâne*'de *bir kepenek haffâf dükkânı* ki, bir taraf *El-Hâc Hüseyin Ağa dükkânı* ve bir taraf *El-Hâc 'Abdurrahmânpaşazâde dükkânı.*

(22) Ve yine *Kebîr-Khaffâfhâne*'de *hâli hârabe bir kıt'a dükkân* (s. 23) yeri ki, bir taraf, *Dolmasayanzâde İbrâhîm Efendi dükkân yeri* ve bir tarafı, *Künbetli Muhammed Ağa(nın) dükkân yeri.*

(23) Ve yine *Kebîr Khaffâfhâne*'de, bir kepenk dükkân ki, *ma'lûmeti'l-hudûd.*

(24) Ve *Sağîr-Khaffâfhâne* başında, *bir kepenk dükkân* ki, bir taraf, *Kazzâzzâde* (âilenin şimdiki soyadı : «Erverdi») dükkânı, ve iki taraf, *tarîk-ı-âmm.*

(25) Ve yine *Sağîr Khaffâfhâne*'de, birbirine muttasıl *iki kıt'a haffâf dükkânı* ki, bir tarafları, (s. 24), *Kazzâzzâde dükkânı* ve bir taraf, *Mu'îd Efendi vakıf dükkânı.*

(26) Ve yine *Sağîr Khaffâfhâne*'de, *iki kıt'a dükkân* ki, birbirlerine muttasıl, bir tarafı, *Müftî Paşazâde Emin Beğ dükkânı* ve bir tarafı, *'Alî Ağa Dâ'iresi Vakfı dükkân.*

(27) Ve yine *Küçük-Khaffâfhâne*'de, *bir kepenk dükkân* ki, bir taraf, *'Abdullâh Ağa dükkânı*, ve bir taraf, *Mu'îd Efendi Vakıf* (s. 25) dükkânı.

(28) Ve yine *Sağîr-Khaffâfhâne*'de, birbirlerine muttasıl *iki kepenk haffâf dükkânları* ki, bir tarafları, ceddîm *Kağızmanî El-Hâc Muhammed Efendi Vakfı* dükkân ve bir taraf, *El-Hâc Khalîl Ağa dükkânı*.

(29) Ve yine *Sağîr-Khaffârhân(e)*'de, bir *kıt'a dükkân* ki, bir tarafı, *Cennetzâde* dükkânı, ve bir tarafı, *Kağızmanlı Vakıf* dükkânı ve bir taraf, *Kazzâzlar-Çârsûsu*.

(30) Ve yine *Sağîr-* (s. 26) *Khaffâfhâne*'de, bir *kepenk haffâf dükkânı* ki, bir taraf, *Gürcükapusu Câmî-i-Şerîf(in)*'in *Vakıf* dükkân(ı) ve arka tarafı, *sâ'atçi dükkânı*.

(31) Ve *Taşhan* (Rüstempaşa Bedesteni) *Kapusu* karşusunda, bir *kıt'a 'abacı dükkân(ı)* ki, (bir tarafı,) *Hâcî-Ömeroğlu* dükkânı ve bir taraf, *kavukçu zimmî dükkânı*.

(32) Ve yine *Taşhan* kurbünde, bir *kıt'a 'abacı dükkânı* ki, bir taraf, *Afganzâde* dükkânı ve bir taraf. *Tohumcuzâde Hâfız Ağa dükkânı*.

(33) Ve yine *Taşhan* kurbünde, ceddîm merhûm *Kağızmanî El-Hâc Muhammed Efendi Vakıf* dükkânı derûnunda bir *kıt'a* (oda?) ki, *ma'lûmeti'l-hudûd*.

(34) Ve *Kebîr-Sarrâchâne*'de bir *kıt'a sarrâc dükkânı* ki, bir taraf, *El-Hâc Ömerağazâde 'Ömer Ağa dükkânı* ve bir taraf, *Karslı-Ustalar*'ın dükkânı. (s. 28).

(35) Ve *İtuyutmaz-Khanı* kurbünde vâki' bir *kıt'a sarrâc dükkânı* ki, bir taraf, *Kurşunlu-Câmî-i-Şerîfi*'niñ *İmâmı* dükkânı ve arka taraf, *han-ı mezbûr*.

(36) Ve *Erzincankapusu*'nda, bir *kıt'a bakkâl dükkânı* ki, bir taraf, *Cennetzâde* furunu ve bir taraf, *tarîk-ı-âmm*.

(37) Ve *Erzurum*'un hâricinde *Kırkdegirmanlar* sırasında (s. 29) *Tuzcu Karyesi Kôm-Tarîki* üzerinde kâin *nısf hisse degirman* ki, *nısf-i âheri* ceddîm *Kağızmanlı Evkaftı* ndan.

(38) Ve mezkûr *Degirman*'in ittisâlinde vâki', dört kod (96,5 kg.) hinta tohumu isti'âb eyler bir *parça tarla* ki, *ma'lûmeti'l-hudûd*.

(39) Ve (*Karaz köyünden yukarı Karasu boyundaki*) *Saz-*

Zemîni'nde, bir kıt'a çayır ki, bir tarafı, mer'a ve bir taraf, *Altıoğ-
lu-Çayırı* ve iki tarafı, (s. 30) Zimmiler çayırları.

İşbu hudûdât ile mahdûd ve ma'lûm olan emlâkimi, fukahâ-i
'izam rahmehunu'Llâh kavli şerîfleri üzere, mârrü'zzikr *Köprü*
ile *Musallâ'nın* ve *Savukçermik Karyesi*'nde cereyân eyleyen Mâ'i
tâhîrin yolunda vâki olan ta'mîri için; ve Kurbân ve Berât (Kan-
dili) ve Helvâ tanzimi için, vakf ve habs ve teslimü ile'l-mütevellî
(s. 31) edüp;

Emlâk-i ma'lûme icârâtı'ndan:

(I) *Ma-i mezbûrun Suyolcusu*'na beher yevm, igirmi akça-i
'osmânî;

(II) Ve *Mütevellî*'ye, beher yevm, altmış akça-i 'osmânî;

(III) Ve *Nâzır* olana, beher yevm, kırk akça-i 'osmânî;

(IV) Ve *Câb(îye)-i Vakf'a*, beher yevm, kırk akça-i 'osmânî;

(V) Ve *Kâtib'e*, beher yevm, kırk akça-i 'osmânî;

Beher sene, Muharremü'l-Harâm'da verilmek üzere, sulb-i sa-
hîh kerîmem *'Â'İSE*, *Mütevellîyye* olup; ve diğerk kerîmem *FÂTIME*,
Nazire olup; ve hâlâ taht-i nikâhımda (s. 32) olan 'iyâlim *'ÂTİFE*
KHATUN, *Câbî* olup.

Emlâk-i ma'lûme icârâtı'ndan:

Evvelâ, Kahvehâne ve Kireçhâneler'in ve sâir Dekâkinlerin vâ-
kı' olan ta'mîr ve termîmine, yed-i Mütevellî ile sarf ve harc olu-
nup; ve mezbûr Köprü'nün ve Suyolunun vukû'bulan ta'mir ve
termîmine sarf ve harc; ba'dehu, kalan fazladan, Câmî'i mezkûre
meşrûta kılınan berât verilüp, (s. 33) kurbân ve helvâ olunduktan
sonra, ehl-i mürtezik(a)lara meşrûta kılınan vezâif-i ma'lûmeleri
edâ oluna.

Ve ba'dehu, eger fazla kalur ise, evlâdlarımız, zükûr ve inâsi
derecede berâber olmak üzere, beyinlerinde 'ale's'sevîyye taksîm
eyleyü(p), her(kes) kendi mesârifine sarf eyleye.

Ve 'azl ü nasb, Mütevellî-i vakf-i mezbûra meşrûta olup. Ve
ben hayâtda oldukça, rü'yeti ve umûr-i (s. 34) tevliyeti ben muta-
sarrıf olup; ve benim vefâtımdan sonra, merkûme *'Â'îşe-i Mütevel-*

liye mutasarrıf olup. Ba'dehu, evlâd ve evlâd-i evlâdlarımız batnen ba'de batnin ba'de batnin, neslen ba'de neslin ba'de neslin, sinnen kebîr ve eşred, mutasarrıf olup; zük(û)r ve inâsı (derecede) berâber olmak üzere.

Ba'dehu, cedd-i 'izâmım merhum ve mağfûr, cennet-mekân ve firdevs-âşiyân (s. 35) *El-Hâc Muhammed Efendi* el-müştehir bi-Kağızmanî, *Mehd-i-Abbâs* kaddese sırrehu'l'Azîz Hazretleri'nin türbeleri ittisâlinde binâ ve ihyâ eylediği *Muvaffakıyye Medreseleri*'nde Müderis olan kimesne, Mütevellî olup; meşrûte-i mezkûreyi ba'de'l-edâ, bâkî kalan fazlayı, izn-i şer'-i-şerîf ile cem' edüp. müsakkafâtıdan iştirâ edüp, gallesin, *Muvaffakıyye Medreseleri*'nde (s. 36) hücre-neşîn olan talebe-i 'ulûma, 'ale's-seviyye vermek şartile, şerâit-i vakfını, vech-i muharrer üzere itnam ve nemet-i istihkâm eyledikde; Müteveliye-i merkûme nizâ' ve Müteveliye-i mezbûre dahı teslîm-i müteveliyye bulunduktan sonra; İmâmey-nü'l-hümâmeyn *İmâm Ebû Yûsuf* ve *İmâm Muhammed* (s. 37) 'aleyhümâ rahmet-Ullâhi'l-Melikü's-Samed Hazretleri'nin mezheb-i reşîdlerinde, vakıf lâzım olur deyü redd-ile imtinâ' ile i'lây-i kitâb eyledikde, Mevki'-i Hâkim-i fazilet -me'âb Hazretlerinde murâfa'a olduklarında, Hâkim-i (s. 38) müşârün-ileyh, tarafeyn edilesine vâkif ve 'âlim olduğuna binâ'en, nizâ-i kesîreden sonra, cânib-i vakf(ı) evlâ ve ihtiyar ile; sâbıku'z-zıkr Kireçhâneler'in ve kahvehânenin ve Dükkânlar'ın vakfiyyetine, hükm-i hâkim(i) ilhâk etmek ile, vakfiyyeti bu derecede sahîh ve lâzım (s. 39) oldu ki, nakz ve nakîzine mecal ve tağyîr ü tebdîline imkân, 'adîmü'l-ihtimâl oldu.»

Femen bedelehü ba'de mâsemi'ahü feinnemâ ismühü 'ale'l-lezîne yübeddilûnehü in-Allâhe semî'un 'alîm. Ve ecrü'l-vâkıfı 'al-Allâhü'l-Kerîm.

Hâzihi'l-vakfiyye ve vakfiyyeti mu'tebere bihatt ve bi'amel (ve) bimefhûmihâ, harrerehu El-Fakîr *E's-Seyyid Muhammed 'İmâdüddîn El-Kâdî* bimedîne-i *Erzurum* bâ pây-e-üsküdâr ve bâ i'tibâr-i mahrec, gaferelehu.

(mühür:) «*E's-Seyyid Muhammed 'İmâdüddîn (1)238 (1823)*».

(s. 40) *Şühûdü hâze'l-vakfiyyetü'l-mu'tebere 'ndi's-Şer'atü'l-mutahhare* :

(1) Fakâhatlü *E's-Seyyid İbrâhîm Edhem Efendi*, el-Müftî

bi-Erzurûm ve mine'l-Müderrisînü'l-kirâm, 'ufiye-'anhu. (mühür:) «Mazhar-i mahrem-i esrâr ola *İbrâhîm Edhem*».

(2) Fazîletlü *Cennetzâde E's-Seyyid 'Abdullâhül-Edîb Efendi* mine'l-Müderrisîni'l-kirâm ve Nakîbü'l-Eşrâf ve A'yân-i Belde-i Erzurûm hâlâ, (Mühür:) «'Abdullâh Edîb, (1)248 (1833)».

(3) Fazîletlü *Muhammed Şerîf Efendi* Emîn-i Fetvây-i Şerîf hâlâ. (Mühür:) «'Abduhu' Mazhar-i lûtf-i Lâtîf, *Muhammed Şerîf*, (12) 38».

(4) Fazîletlü *Muhammed Memiş Efendi*, Müsevvid-i Fetvây-i Şerîf hâlâ. (Mühür:) «'Abduhu *Muhammed*».

(5) Şerâfetlü *Muhammed Şerîf Efendi*, *Kâdizâde*. (Mühür, 3. şâhidinkinini aynı).

(6) *Mehmed Efendi*, Kâtib-i (Evkaf-ı Câmî-i) Lalapaşa. (Mühür:) «...nâr-i İlâhî 'Umr- sermed bi-Hakk-ı gevher-i mühr-i *Muhammed*, (1)220 (1805)».

(7) Sa'âdetlü *Muhammed 'Alemdâr Ağa*, *Borazancızâde* (Mühür, yazı bakımından altıncının aynı, «(1)257 (1841)».

İşbu Vakfiyye-i ma'mulünbih manzûrumuz olup, bâlâda mukayyed esâmî ve temhîrleri tasdîk; ve Vakf-i şerîfin sıhhatine bedel, cânib-i mu'acellâtdan, şerh ve temhîr kılındı. Fî 17 Receb, Sene (12)62» (11 Temmuz 1846).

(Mühür:) «*Muhammed*, *Müdür-i Evkaf-ı Eyâlet-i Erzurum*, (1)261 (1845)».

ملائكة عظامك سجودی ایله
اعظام وانواع کرامت ایله اکرام
ایلدی ودر رصلوه و سلاطه
خجسته نظام اول مرکز دانشره
سالت وطلع سینه ولایت
پیشوای عصبیه اولیا و مقننات
جماعت اصفیا ابوالقاسم محمد
المصطفی حضرت تریک روح منور
وقبر معطر لرینه اولسون که

II. Vakfiye, s. I

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حمدنا محمدود وشکرنا محمدود اول
واجب الوجود حضرت تریکه خلعت
آدی کسه عدمدن وجوده کوروب
صاحب عقل سلیم و مکتب کونینده
اسمات سلیم قلوب جامع فضائل
جمیله و مجمع خصائل حمیه ایدوب

مقام محمودك ولولاء مقصودك

صاحبیدر صلی الله تعالی علیه

وسلم تسلیماً کثیراً و تحیات

فراوان و تسلیمات بی پایان جمله

الاراکرام و اصحاب فخام اوندلرکم

مهری زمره اهل سلامه سابق

خیرات احسان و رهنمای

روضه رضوان اولوب سرای

عقبای جا و بداییه مانند وقف

۴ مؤید و مؤید و ریاض مشت بهشته

نیر مقبر ایله خالد و محلد لر در

رضوان الله تعالی علیه را جمعین

بو کتاب عنبرین نقاب و بو

صحیفه صحت نصابک تسطیر و لکله

باعث و بادی اولدو که بصیرت عین

اعتبار و دیده اختیار ایله کرده ش

دمردون چرخ بو قلموند نظر ایله و

ادوارنده سلامت و اطوارنده خیر

أكثر خلق عذاب اليم وجزأى عظيمه
مبتلا او انه قلرندہ اندوکی حسنات
واشلاوکی مبرات سبب فوز
ونجات وباعث نیل سعادت
اوله بفضل الملك المالك بناء على
ذلك اشوسعدای مزبورہ سکنه ما
اولان اصحاب صاحب الخيرات
وراغب الثويات المختص بمزيد
رعنايت الملك الاعلى احمد بن محمد

واستغناکور میورب یقینا بلشدوکه
دنیا دار مقام و مدد ر نظام دکا که
نغمی ظل زاعل و مقیمی ضیف
را حل اولوب بنیانک انهدای
معین وسکانک انهدای بین
اقامتی رحلت مفرونه طالب
وراغب مفد ورنی اول مقیم
نغمه و موجودی مقام کدی
صرف ایدوب روز محشره

بن عبد الرحمن المشهور بقا كنهان زاده
زاد الله توفيقه وجعله التوفيق رفيقه
مجلس شرح شريف ومحفل منيف
راسخ الاوتاده حاضر اولوب كريمة
عائشه خاتونك محضرته خلوص
بيت ايله بالطوع الضاف شويله
اقرار واعتراف ايدوب كحل مديت
رباني ايله ديدة بصيرت مكمول
وفلسه سرور نور عقل ايله مبرور

بمهور اولوب حيات عاده ايله دار
دنيايه جمله نزول ايدون مسافر
اجل حلوننده مهربى راحل دار
بوانه غرار وآخريت دار بقا قرار
اولدوغين بابوب بيب عاقل وادب
كامل ولندر يور ميعاده نخر
ودا ليجون وينا تقدي نوال انفسكم
من خير تجدوه عند الله هو خير
واعظمو اجرا آيت كريمه سنة اتقيا دا

وامثالاً لا يتد كلربيه بنا، بن دح
أترك اثره اثناء حين وفات
وانتقال وزمان مات وارتحاله
نافع وباق اعمال عمل دائم لاوقاد
جاري اولق اميدالبن ميمشه
دعاء فكر اذا مات ابن آدم انقطع
عمله الا عن ثك صدقه قد جاربه
وعلم ينفع به وولصالح يدعو له
احزاب
حديث شريفك مضمون طراف

ملو اولوب صدقه جاربه دت
مراد وقف وجمله وفضل نفق
اعم اولد وغبين ائمة دين
رضوان الله تعالى عليهم جميع
اطباق ايتد كلرى اجلدند اصر
رومك خانج سورند تبير
قيوسى قرايند ساكن اولدند
خانه نك قارشوسنده كندو
مالمدن حجر وخطبه مجددا

قدر مجازا کندی مالمات تعمیر
و تمیم واجرا ایلیکم ایک لوله
ماء طاهره القضا ایلین تعمیر
وصویوی سندن اجرتی لیچون
وهر سنده آتی قینه وغن شمعونه
برسد و بزات سونی دوکلوب کوز
محمد پاشا جامع شریفنده فروزان
اولق ایچون وین سنده عیدل ضحانه
در آسوم غنم اشترار و ذبح و فقرایه

تعمیر ایلیکم اغاج کوبیرینک
وینه تبریز قیوسی میداننده
واقع مصلاناک تعمیر و ترمیمی
وصوق پریمک فرید سنده
قدیمدن جریان ایلین ایک
لوله ماء طاهره ایکی قطعه قندک
مرور ان زمان ایله خراب و یما
منقطع وصویوی لاری خراب
اولق ایکنی منبوعه کجور سنده

۱۷ وحبس ایلدیم که علی حده تفصیلاً ذکر اولور

ارض وومک سوری خارجه تهر

ایاق محله باشنده واقع جبرک داخنده

بری برینه منحصس ایکی قطعه کراچ

خانه لریمز که یوز ایگر آرشون طولی

واوتوریدی آرشون عرضی مشتمل

ارض ایله برطنی بیخانه جی اودیس وژی

خاندسی وبرنی طبییه وبرطرخندک

وبرطریق یاسین طریق

انفاق اولمق ایچون وبرهرسنه ایتار

معنا دده آلتی قیده عسل والتقیه

رغز ساره وکفامقدک دقیق حاکم

حلوا طبخ وقرابه انفاق ایچون

ویا مزبورک صویولجیسنک قیلم

ایچون ووقف مزبورک متولسیه

وناظره وجاتسنه وکابنه

تخصیص قلناک وظیفه کرا ایچون ذکر

آنا مالا بالکلینه وقف صحیح ایله وقف

۱۶
نعلبند دکانی که بر طرفی قاغزسانی وضع

دکان و بر طرفی زورلی زاده نعلبند دکان

و بر طرفی طریق عام و نازک چارستونه

بر قطعه آکسیجی دکانی که بر طرفی طناب

او علی جانی و بر طرفی قزاق چور و صندک

وقتی دکان و تپنه نازیک چارستونه

بر قطعه دکانکه بر طرفی پنبه بی زاده

دکان و بر طرفی اوو قریری دکانی

و تپنه نازیک چارستونه بر قطعه دکان

۱۰
و تپنه محله باشند نصف صابون خانه که

نصف آخری جدم قاغزسانی زاده نعلبند

محمد افندی او قافی مضافا تند

بر طرفی جنت زاده صابون خانه

و تپنه محله باشند بری پنبه مشعل

بر قطعه علفدار دکانی و بر قطعه

نعلبند دکانی بر طرفی ضروری زاده

نعلبند دکان و بر طرفی وقتی فرود

و بر طرفی طریق عام و تپنه محله پناه

خانه سی و یکی طرف طریق عام

وتنه اصر و ملک نا داخل سور و نه ایسا ریاستا

نصف دکا که نصف آخری قاعریان

او قافندن بر طرف حاجی عمر غا زاده

عمر غا دکا تی و بر طرف طریق عام

وتسپاهی چار شوسنده نصف دکا که

نصف آخری قاعریان و قافندن

بر طرف قبر حاجی زاده وقف دکا ن

و بر طرف بورا نجی زاده للحاج حسین اغا

عقدا دکا تی و تینه تبریز قیوسنده

طابو بخیلر صراسنده بر قطعه عطا

دکا ن که ایک طرفند الحاج خلیل اغا

دکا ندری و تینه تبریز قیوسنده

چار تغییر صراسنده دکا که بر طرف

قاعریان و قیوسنده و بر طرف جمع افند

زاده احمد کون دکا تی و تینه تبریز قیوسنده

نام رنگ حاج مطلق قان و سنده بر ت

چینی طای که ایک طرف طبا ق علی اوسته

دكان قوتنه كير خفاف حانه ده

د قطعه خفاف دكانه كه بر طرف

قدانه زاده دكان و بر طرف تل

حانه دانه دكان قوتنه بيون

خفاف حانه ده بر يكان خفاف

دكانه كه بر طرف الحاج حسب زيانا

دكان و بر طرف الحاج عبد الرحمن

يا شا زاده دكان قوتنه كير خفاف

خانه ده خالي ضربه به بر قطعه دكان

دكان و باغ مسدانده بي بيون

مفصل ايكي كيك بچاره دكانه بيكه

ايكي طرف لري حاجي عمر اغا زاده عمر اغا

دكانه لري و جارسو و محاسبي شريزه

بر قطعه قوتلماجي دكانه كه بر طرف

منبع زاده وقف دكان و ايكي طرف

طرف نام قوتيون خفاف حانه ده

د قطعه خفاف دكانه كه بر طرف خفاف

حافظ زاده دكان و بر طرف حانه ده

فراززاده دکان و برطرف معبد

افندی وقف دکانی و تینه صغیر

خفاف خانه ده ایکی قطعه دکانه

بری برلرینه متصل برطرف مفتی

باشا زاده امین بک دکانی و بر

طرف علی اغا دانسی وقفی دکان

و تینه کوچوک خفاف خانه ده

ریکان دکانه برطرف عیالته غا

دکان و برطرف معبد افندک وقف

بریکه برطرف طولد سیان زاده بلریم

افندی دکان و برطرفی کو تینی محمنا غا

دکان بری و تینه کبیر خفاف خانه

بریک دکانه معاومه الحدود

و صغیر خفاف خانلر ده بریک دکانه

و برطرف قزاز زاده دکان و ایکی طرف

طرف عام و تینه صغیر خفاف

خانه ده بری برلرینه متصل ایکی

قطعه خفاف دکانیکه برطرف کبیر

خفاف خانه ده بیکن خفاف

دکانی که بر طرف کورجی فیوسی

جامع سترهک وقف دکان و آرتنه

طرفی سابعی دکانی و طاشخا

فیوسی فارشوشندک بر خطمه

عباجی دکانکه حاجی عمر او علی

دکانی و بر طرف قاوچی، دغ

دکانی وینه طاشخار فریند

بر خطمه عباجی دکانی که بر طرف

دکانی وینه صعبه خفاف و خانه

بر بینه منتصر ایکی کینک خفاف

دکانی که بر طرف لری جدم و اعزنا

المجاج عجم افندی و قفی دکان و بر طرف

للعلاج خلیل اغا دکانی و بده صعبه

خفاف خانق بر خطمه دکانکه

بر طرفی حمت داده دکانی و بر طرف

قاهر مانی وقف دکان و بر طرف

قزار لر چار شوسی وینه صعبه

٨٠
قائت اویوتمن خان قریبندہ واقع
برقطعه سراج دکائی کہ برطرف
قور شوی حایع سربینک امان
دکائی وارقه طرف خان زہر
آرزنجان قیوسنک برقطعه
بقال دکائی کہ برطرف جنت
زادہ فروئی و برطرف طرف
عام وارصر و ملک جار جنت
فرق دکرمانلر سیرا سنندہ

٧٧
افغان زادہ دکائی و برطرف
توخومی زادہ حافظ آغا دکائی
ویندہ طاشخان قریبندہ جندم و جوم
قازہائی الحاح محمد افندی وقف
دکائی درونندہ برقطعه کہ معلو
الحدود و کبیر سراج خانہ ده
برقطعه سراج دکائی کہ برطرف
الحاج عمر آغا زادہ عمر آغا دکائی
و برطرف قارصلی و ستہ لرد دکائی

طو تقدره سی طریق اور زندہ کا
نصف حصہ ذکر ساکد نصف
آخری خدم قاغز مانی او قافند
وسلکور ذکر مائک انصالندہ واقع
دورت خود حسطہ غمی استغاث
ایسر بر پارچہ ترلاک معلومت اللود
وساز دینندہ بر قطعہ جایکہ
بر طرف مربعاً و بر طرف التی

او علی جابری و ایک طرف

ذیل چایرک اشبوح و دات
ایله محمد و معلوم اولان
املاکی فقہاء عظام رحمہم اللہ
قول خریفترک اوزرہ مازالذکر
کوبری ایله مصلاذک و صوق پرورد
قریہ سناہ جریان ایلمن ماء طاهرک
بولندہ واقع اولان نعمتک ایچون و
قربان و برات و حلوانظہم ایچون
وقف و حیس و تسلیم الی اللعولم

٢٤ الان عيالم عاطفه خاتون جاني اولوب

املاك معلوبه اجاراندان اولانوه

خانه وكج خانه لك وسائرك كللك

واق اولان تعمير وتربيمنه يدمتولي

ايله صرف وخرج اولتوب ممبرور

كوپرينك وصورپولونك وقوش

مولان تعمير وتربيمنه صرف خرج

بعده قلان فضلادون جامع مذكور

مشروطه قلنان برات وپريلوب

ايدوب املاك معلوبه اجاراندان

كاه زيورك صورپولوسنه جمعه پير كج

الحقه عتقا وتقوليه بهرپولوش الحقه

عتقا وناظار اولانه بهرپولوش قرقالحقه عتقا

وجايه وقفه بهرپولوش قرقالحقه عتقا

وكالنه بهرپولوش قرقالحقه عتقا بهرپولوش

محرر الامده وپريك اولد صلب صحيح

كريم عايشه وتقوليه اولوب ويكريم

فاطمه ناظم اولوب وحالحت نكاحه

۲۳ تویبتی بن متصرف اولوب وبنم

وفائتمدن صکره مرحومه عایشه

متویبه متصرف اولوب بعد

اولاد واولاد اولادینم بطناً بعد

بطن بعد بطن نساگ بعد نسل بعد

نسل سناگ کبیر وارشد متصرف

اولوب ذکور واناقل برابر اولوق اوزره

بعد جده عظام مرحوم و مغفور

جنت مکان و فرجه وس اشیاات

۳۳ قرآن و حلو اولدقدنصکه اهل ترقه

مشروطه قلنان وظایف معلومه

ادا اولونه وبعده اکر فضاہ قالور

ایسه اولاد لیزر ذکور واناقل

جرا برا اولوق اوزره بیلر ندر علی السویه

تقسیم ایبو هر کند ی مصارفنه

صرف ایلیه و عخل و نصب متولی

وقف زیور مشروطه اولوب

و بن حیاندک اولمقده و بی وامور

انهم الحاج محمد اهدري المنهر بقا غزهاث ۳۷ حجر نشين اولان طلبه علومه
 محمد عباس قدس سره الغر حوضه تيزه
 تربه لى اتصاله بنا واحبا
 ايلدى موقفيه مدرسه ليزه مندر
 اولان كسه منولى اولوب مشرطه
 مدكونه ي بعد الا باقى قلان
 فضله ادر شرح شريف ايله
 جمع ايدوب شفا تدن انتر
 ايدوب علمه سن موقفيه مدرسه ليزه

۳۷ حجر نشين اولان طلبه علومه
 على التسويه و برمك شرطه
 شرائط وفقى وجهه محذر
 اوزره اتمام ونمط استحكامه
 ايلدكه متوليه مرقومه
 ايله نزاع و متوليه مزبوره
 دى سليم ستويه براندقدن
 مكم امام الهامين امام
 ابوبوسف و امام محمد

۴۰۰ ستار البد طرفیں ادا لہ سنہ
واقف و عالم اولد و عینہ بناہ
براع کثیرہ د نصہ کم
حاب و وف اقلی و احتیاریہ
سابو الذکر کر بخانی لریک
وقھوم خانہ نک و دکا نلریک
وقفنتہ حکم حاکم
الحاق اینمک ایله و قفنتی
بودر جده نه صحیح ولانہ

۴۰۷ تالیفہما رحمة اللہ
اللائ الصمد حضرتہ
بنک مذهب بشید لریک
وقف لازم اولدور و متر ایله
امتناع ایله اعلای
کتاب ایلد موقع
حاکم فصیلت
سآب حصر تلریک مرفع
اولد ف لریک حاکم

